

VoorGesteld

8.

Waarom nog buitenlandse rekeningen aangeven?

Sinds aanslagjaar 1997 dient de Belgische belastingplichtige in zijn aangifte in de personenbelasting mee te delen of hij titularis is van een buitenlandse bankrekening (art. 307, § 1, tweede lid WIB 1992). Sinds aanslagjaar 2013 moet ook gemeld worden of er een buitenlandse levensverzekering werd afgesloten (art. 307, § 1, derde lid WIB 1992).

Het is duidelijk dat deze informatie niet nodig is voor de berekening van de personenbelasting. Nochtans heeft de aangifte in essentie tot doel van de belastingplichtige alle informatie te bekomen die daarvoor nodig is. Mag de aangifte dan worden gebruikt om andere doelstellingen na te streven?

De wetgever is in de voorbereidende werken vrij duidelijk geweest over zijn bedoelingen bij het invoeren van een verplichting om informatie mee te delen over buitenlandse rekeningen en levensverzekeringen. Er werd gesteld dat deze informatie "*belangrijke informatie is om het onderzoeksapparaat van de fiscale administratie in werking te stellen*" (*Parl.St. Kamer 1996-97, 925/8, 30*). Soms werd er ook letterlijk gesteld dat de aangifteplicht een afschrikkingseffect beoogt (*Parl.St. Kamer 1996-97, 925/8, 3030*).

Kan de aangifte wel worden gebruikt voor dergelijke doelstellingen? Wat zijn de grenzen daarvan? Er is bijzonder veel informatie denkbaar die weliswaar niet nodig is voor de berekening van de belastingen, maar die wel interessant is voor een fiscale controle. Het ganse uitgavenpatroon van een belastingplichtige bijvoorbeeld is interessant in het kader van een fiscale controle, al was het maar om na te gaan of er geen taxatie mogelijk is op basis van tekenen en indiciën (art. 341 WIB 1992). Kan de wetgever dan de verplichting opleggen aan de belastingplichtige om in zijn aangifte bijvoorbeeld jaarlijks op te geven hoeveel hij heeft uitgegeven aan reizen? Of aan restaurantbezoek?

Het antwoord op deze vraag moet mijns inziens worden beantwoord vanuit – hoe kan het ook anders – de vereiste van de proportionaliteit.

De proportionaliteitsvereiste duikt in diverse juridische kaders op. In dit geval lijkt het juridische kader van het fundamenteel recht op privéleven aan de orde (art. 8 EVRM). Het is immers duidelijk dat de wettelijke verplichting om informatie prijs te geven aan de overheid over je vermogen, een inmenging vormt in het privéleven (ECRM 6 oktober 1982, *X / VK*; ECRM 29 juni 1992, *Anderberg / Zweden*; GwH 18 april 2013, nr. 54/2013, overw. B.5.). Een dergelijke inmenging is enkel toegestaan in de mate dat er een (voorzienbare) wettelijke basis voorhanden is en de inmenging *noodzakelijk* is om te voldoen aan het legitieme doel dat de inmenging beoogt, namelijk *in casu* de fiscale belangen van de staat behartigen (art. 8, 2. EVRM).

De noodzakelijkheidsvereiste zoals door het EHRM wordt ingevuld houdt in dat een inmenging minstens relevant en pertinent moet zijn voor het legitieme doel (hier: de belastingheffing). Een inmenging die niet eens relevant is, kan per definitie ook niet noodzakelijk zijn. Onnodige inmengingen zijn verboden.

Uiteraard kan je stellen dat het opvragen van informatie met de bedoeling de belastingplichtige af te schrikken onrechtstreeks bijdraagt tot de juiste heffing van de belasting, waardoor het opvragen van dit soort informatie relevant is voor de belastingheffing.

Toch gaat deze redenering voor de informatie die wordt opgevraagd over de buitenlandse bankrekening en de buitenlandse levensverzekering niet op. De informatie die in de Belgische aangifte in de personenbelasting wordt opgevraagd wordt immers ter beschikking gesteld aan de Belgische fiscale administratie door een zeer grote reeks landen en dit in het kader van internationale instrumenten betreffende uitwisseling van informatie voor belastingdoeleinden. Vooreerst zal er vanaf 30 september 2017 informatie worden bekomen op grond van de richtlijn nr. 2014/107/EU over de rekening en de kapitaal- of lijfrenteverzekering die een Belgische inwoner in een andere Europese lidstaat aanhoudt. Deze informatie gaat veel verder dan de informatie die via de Belgische aangifte wordt opgevraagd (ook rekeningsaldo, waarde van de kapitaal- of lijfrenteverzekering, brutobedrag van de gestorte rente...). Dezelfde informatie wordt aan België bezorgd door een steeds toenemend aantal landen buiten de EU, op basis van bijzondere akkoorden die door de EU met deze staten werden gesloten (zie bv. Zwitserland, Monaco, Liechtenstein, San Marino, Andorra), of op basis van het multilateraal akkoord dat door de OESO werd ontwikkeld (CRS [\[1\]](#)). Op basis van dit akkoord zal België informatie krijgen van de bankrekeningen die door Belgische inwoners worden aangehouden in de meest exotische bestemmingen zoals Anguilla, Argentinië, Australië, Bermuda, Bonaire-Saint Eustatius & Saba, Brazilië, British Virgin Islands, Canada, Cayman Islands, Columbia, Faroe Islands, Groenland, Guernsey, IJsland, India, Isle of Man, Japan, Jersey, Mauritius, Mexico, Monserrat, Noorwegen, Korea, Saint Vincent & Grenadines, Seychellen, Turks & Caicos Islands, Uruguay en Zuid-Afrika.

Behoudens voor de (steeds kleiner wordende) lijst van landen die nog niet zijn toegetreden tot het multilateraal akkoord, is het opvragen van informatie over de bankrekeningen en levensverzekeringen aangehouden in het buitenland volledig irrelevant geworden voor de Belgische fiscale administratie om de eenvoudige reden dat zij er al over (zal) beschikken. De wetgever zou er dan ook goed aan doen deze aangifteplicht gewoonweg af te schaffen of minstens bij te sturen.

Maar kan de wetgever dan morgen beslissen om informatie over ons uitgavenpatroon in de aangifte op te vragen? Met het oog op het voorbereiden van een indiciaire taxatie is dit een relevante maatregel. Om te voldoen aan de noodzakelijkheidsvereiste van artikel 8 EVRM moet een inmenging in het privéleven evenwel niet alleen eenvoudigweg 'relevant' zijn. De maatregel moet ook strikt noodzakelijk zijn voor de beoogde legitieme doelstelling en moet bovendien evenredig zijn aan dat legitieme doel. Er moet met andere woorden een redelijke verhouding zijn tussen de aantasting van het grondrecht enerzijds en de legitieme doelstelling die wordt nagestreefd anderzijds. Een maatregel wordt onder meer niet proportioneel geacht met het beoogde doel wanneer er verschillende alternatieve manieren zijn om eenzelfde doel te bereiken en er werd geopteerd voor de meest privacyinvasieve manier. Een maatregel die erin bestaat om systematisch informatie op te vragen over het uitgavenpatroon van alle belastingplichtigen, zonder enig onderscheid, is in die zin niet proportioneel. Door systematisch en zonder onderscheid dergelijk private informatie op te vragen, is ze ook voor

alle belastingplichtigen beschikbaar voor hergebruik, waardoor deze vorm van inzameling van informatie duidelijk veel privacyinvasiever is dan wanneer deze informatie enkel wordt opgevraagd naar aanleiding van een controle.

De wetgever houdt zich dan ook best aan de essentiële finaliteit van de aangifte, door hierin alleen informatie op te vragen die nodig is voor de berekening van de belastingen (dat zorgt al voor een duizelingwekkend aantal codes). Als tool om informatie in te zamelen als eerste stap in een controle, is een aangifte minder geschikt.

Sylvie De Raedt [\[2\]](#)

---

[1] 'CRS' staat voor "*Common Reporting Standards*".

---

[2] Advocaat en postdoctoraal onderzoeker UGent.